

Lietuvos savivaldybių sportininkų rengimo centrų Lietuvoje veiklos analizė

2023 04 18

Komanda

Laurynas Zibolis - LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Sporto grupės vyriausiasis specialistas

Gintaras Jasiūnas - Lietuvos savivaldybių sporto padalinių vadovų asociacijos prezidentas

Marius Matulaitis - Branus, MB vadovas, projekto koordinatorius

Artūras Vaišvila – Triniti Jurex partneris, advokatas, projekto ekspertas

Laurynas Vonžodas - Triniti Jurex teisininkas, projekto ekspertas

Tikslas ir uždaviniai

Tikslas

Įvertinti Lietuvos sportininkų ugdymo/rengimų centrų (sporto centrai, sporto mokyklos, akademijos ir kitos įstaigos, bei organizacijos, kurių savininkė ar dalininkė yra savivaldybės) veiklą bei paruošti rekomendacijas veiklos efektyvinimui.

Uždavinys Nr. 1

Atlikti Lietuvos savivaldybių sportininkų rengimo centrų 2018-2022 m., kurių savininkė ar dalininkė yra savivaldybė, veiklos analizę;

Uždavinys Nr. 2

Parengti Lietuvos savivaldybių sportininkų rengimo centrų veiklos gerosios praktikos rekomendacijas;

Uždavinys Nr. 3

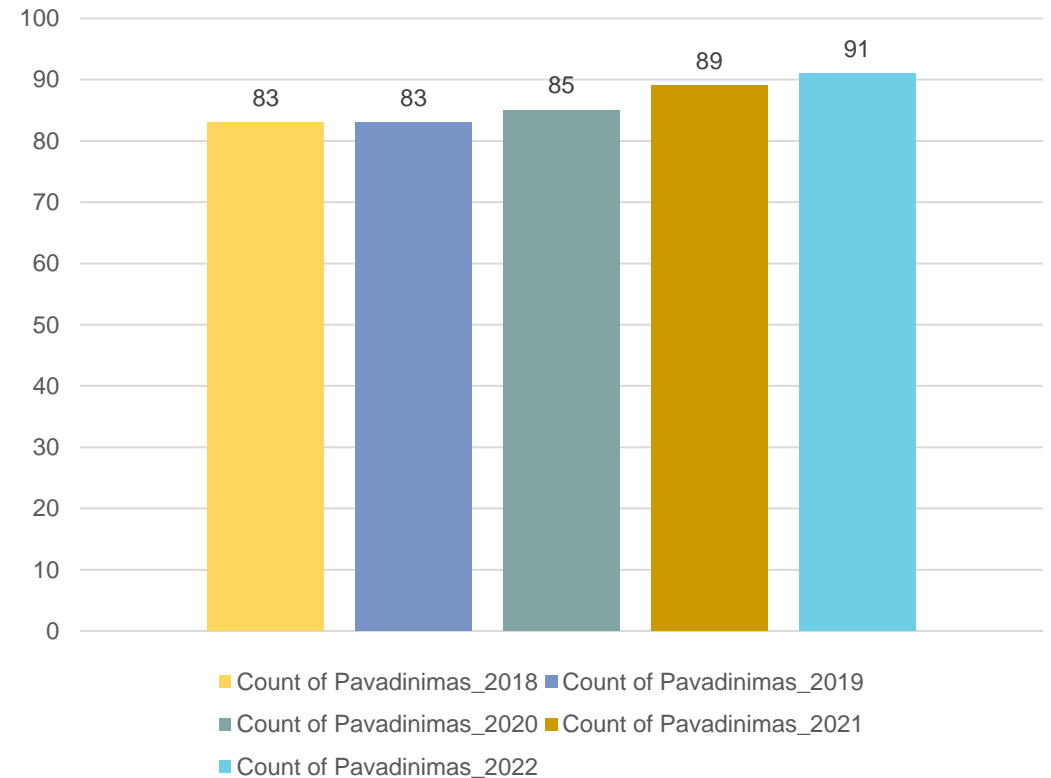
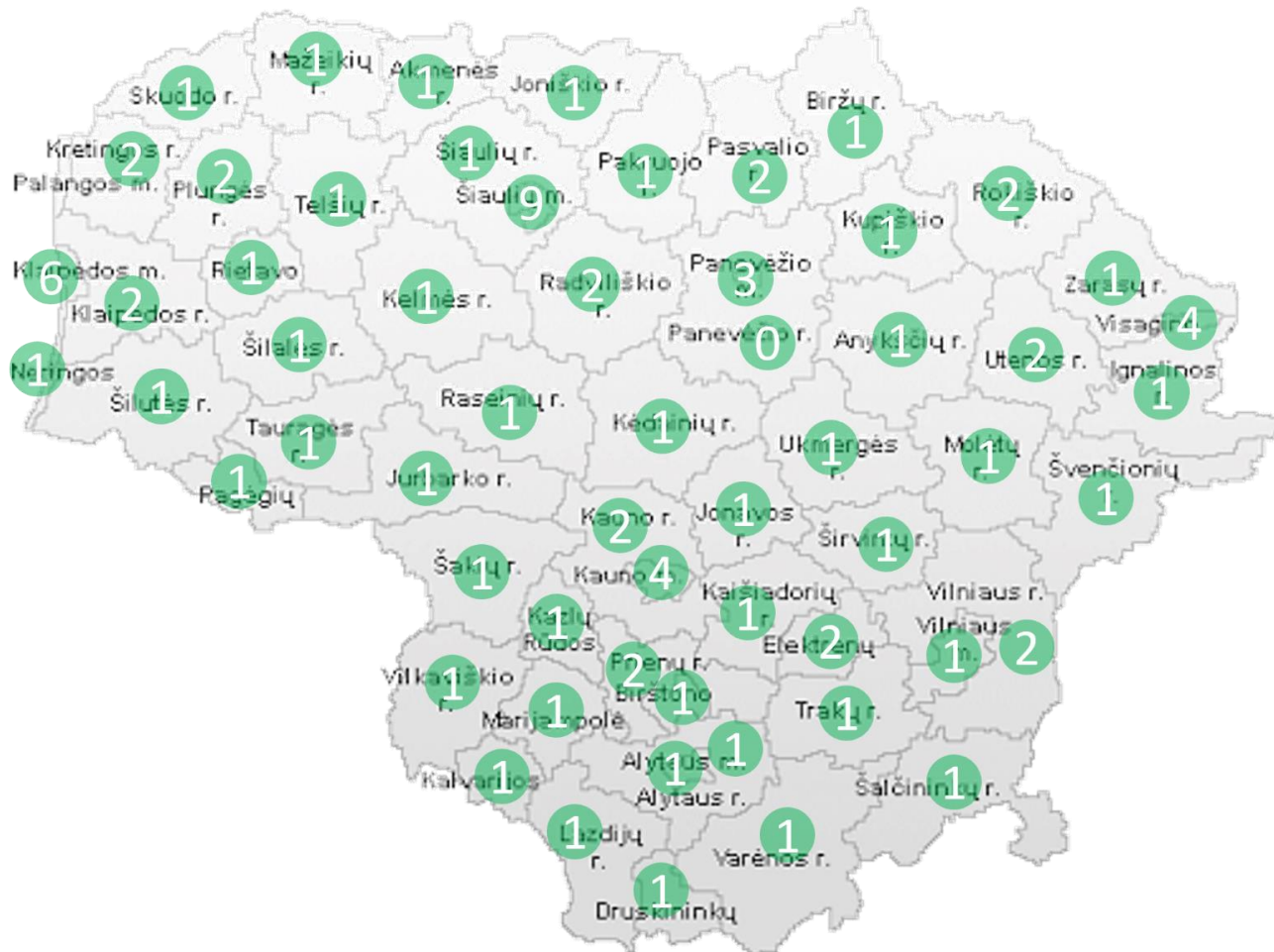
Parengti teisės aktų, susijusių su sportininkų rengimo centrų veikla, teisėkūros poreikio įvertinimą, pateikiant koreguotinų ir reikalingų naujų teisės aktų sąrašą, pažymint, kokių tikslų būtų siekiama konkrečiais teisės aktais.

Metodologija

- Analizė buvo atlikta apklausos el. paštu būdu; Apklausa buvo vykdyta apklausiant visų LR savivaldybių visus sporto centrus (čia ir toliau sporto centrai suvokiami kaip LR savivaldybių sportininkų ugdymo/rengimo centrai, kurių savininkė ar dalininkė yra savivaldybė); Analizės duomenys reprezentatyviai atspindi LR sportininkų rengimo situaciją 60-tyje savivaldybių ir 91 sporto centre.
- Apklausa buvo vykdoma 2022 m. spalio – lapkričio mėnesiais. Respondentams buvo užduodami klausimai raštu, respondentui užpildant klausimyną. Taip pat galima teigti, kad išrinkti respondentai neturėjo tarpusavio kontaktų apklausos metu, todėl vienas kito nuomonei įtakos nedarė.
- Apklausiai atlikti buvo parengti du klausimynai – Klausimynas Nr. 1, skirtas sportininkų ugdymo/rengimo centrams bei Klausimynas Nr. 2, skirtas savivaldybių administracijos sporto/švietimo atstovams. Klausimynai parengti remiantis esamos situacijos tendencijomis.
- Klausimynas Nr. 1 sudarytas iš 40-ties uždaro ir atviro tipo klausimų su atsakymo pasirinkimo galimybe, skirtas įvertinti sporto centrų faktinę būklę;
- Klausimynas Nr. 2 sudarytas iš 10-ties atviro tipo klausimų, iš esmės skirtas sužinoti gerąsias savivaldybių praktikas.
- Papildomai buvo taikomas individualaus giluminio interviu metodas. Interviu metu buvo siekiama surinkti giluminius, su tyrimu kontekstu susietus, atvirus atsakymus, išreiškiančius požiūrius, nuomones, žinias, patirtį

Sportininkų rengimo centrų skaičius ir geografija

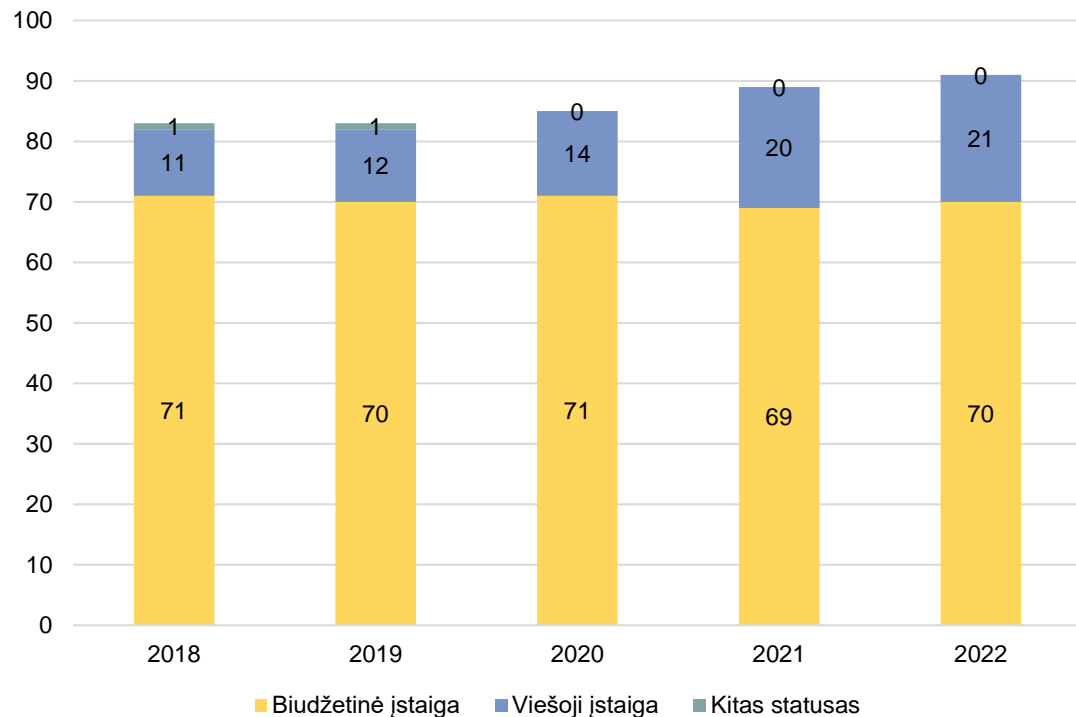
ŠMSM

Sporto centrų skaičius Lietuvoje 2018–2022 m.

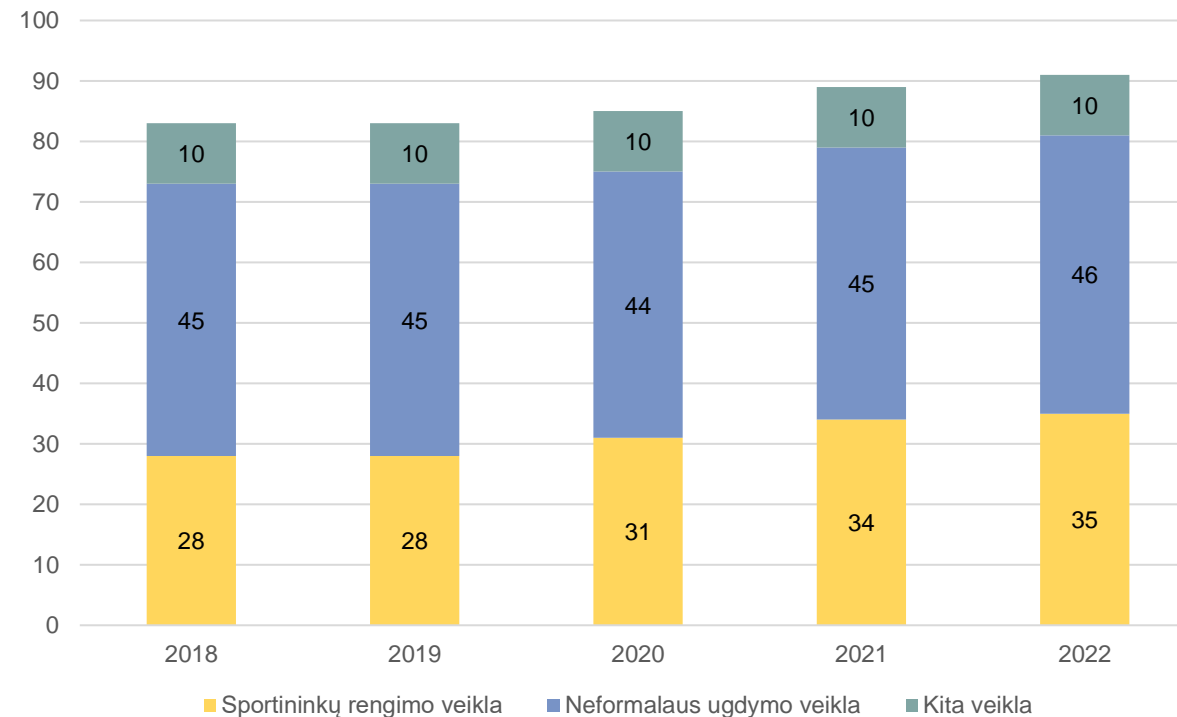
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Sportininkų rengimo centrų juridinis statusas ir pagrindinė veikla

Sporto centrų juridinis statusas 2018–2022 m.

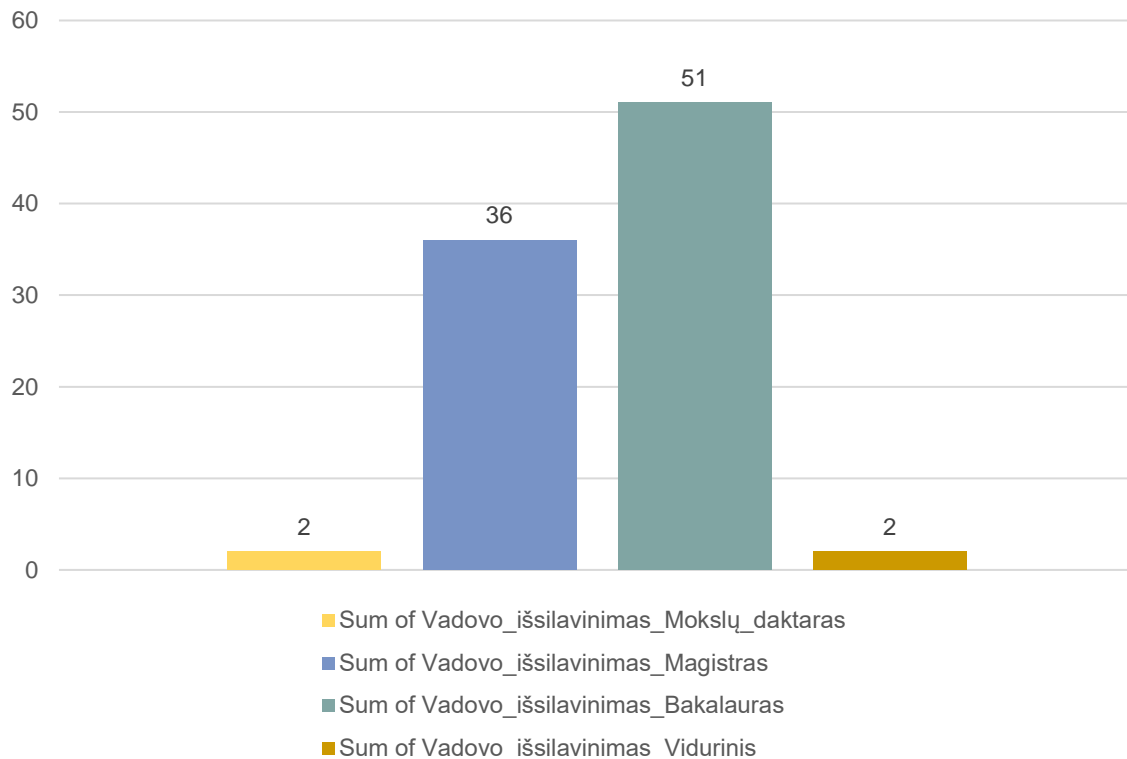
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Sporto centrų pagrindinė veikla 2018–2022 m.

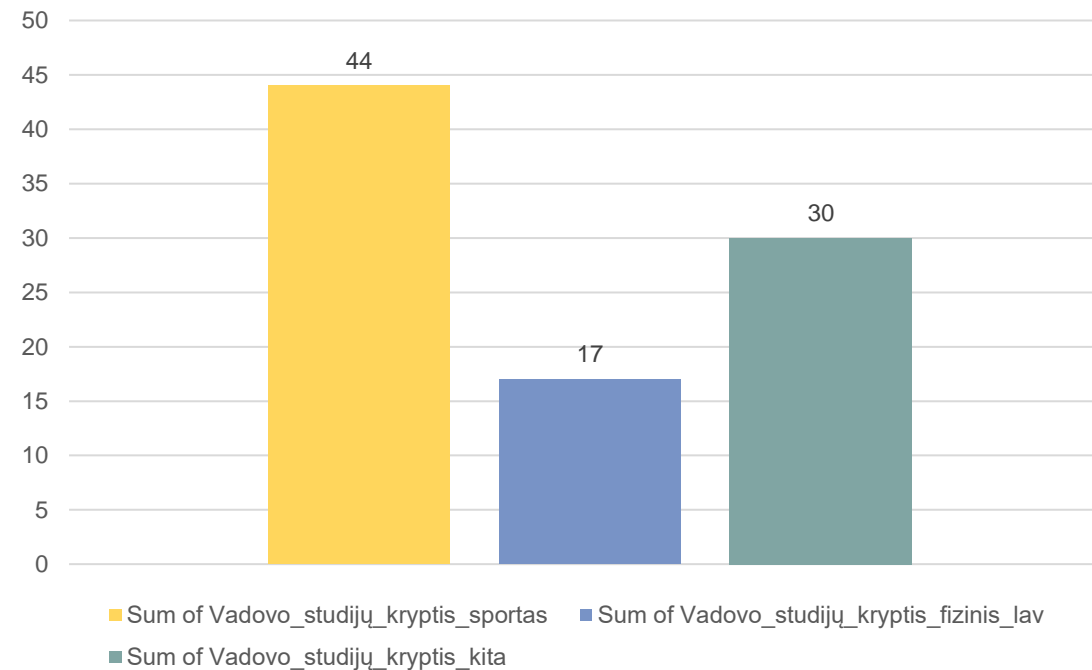
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Sportininkų rengimo centrų vadovų kvalifikacija 1/2

Sporto centrų vadovų išsilavinimo laipsnis

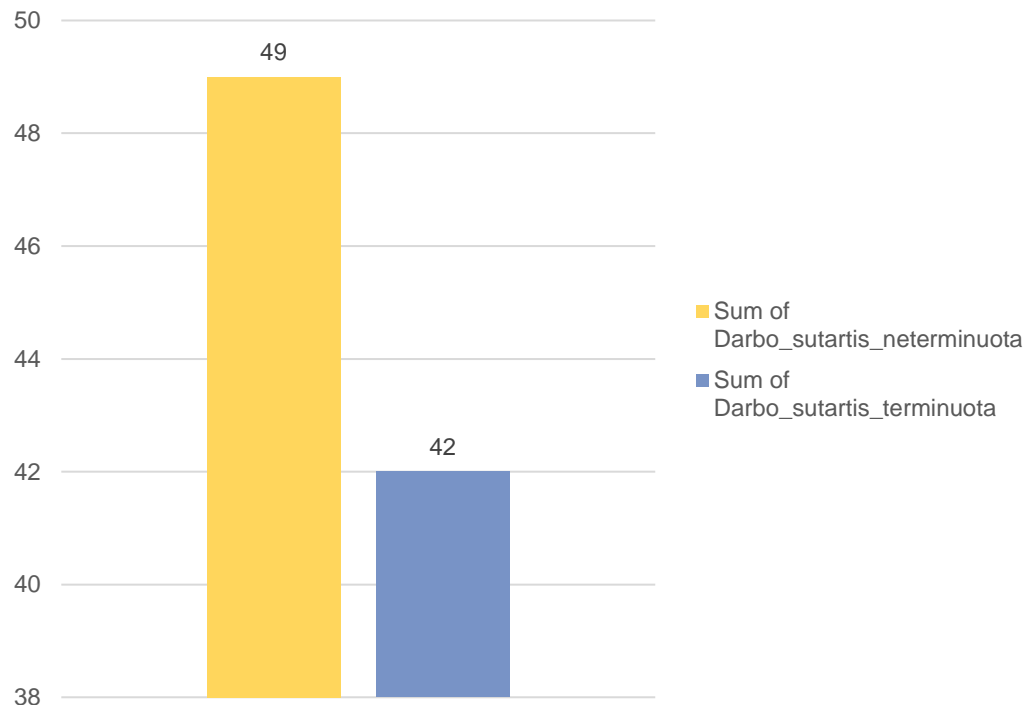
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Sporto centrų vadovų išsilavinimo kryptis

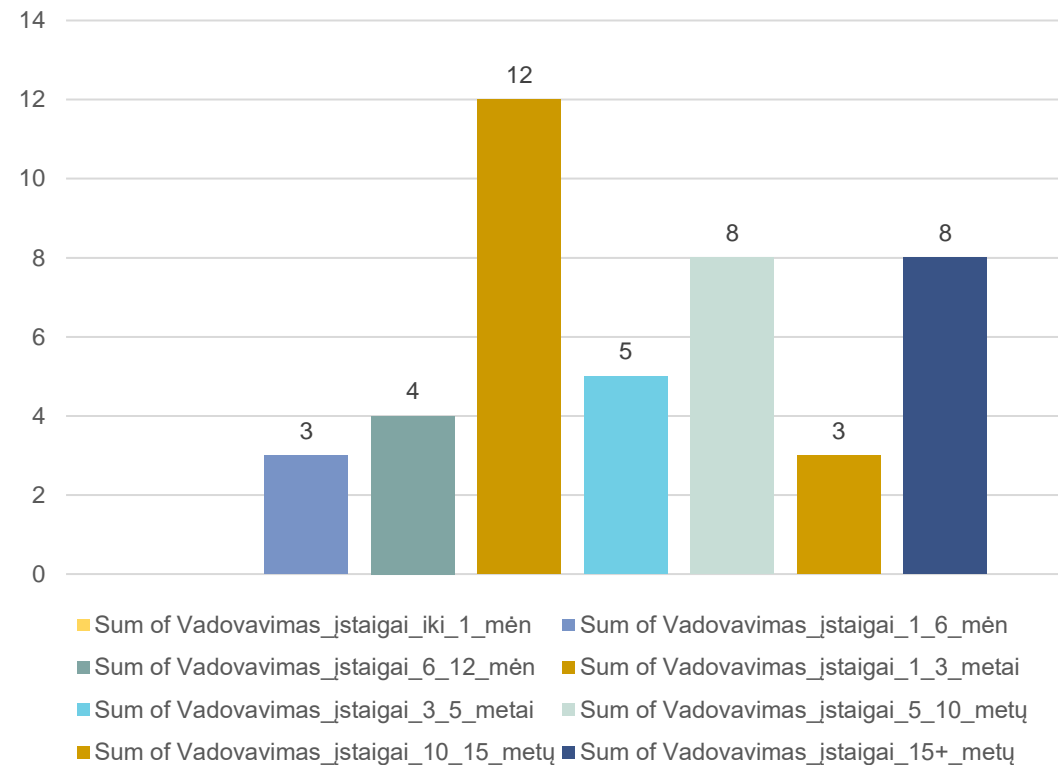
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Sportininkų rengimo centrų vadovų kvalifikacija 2/2

Sporto centrų vadovų darbo santykiai

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

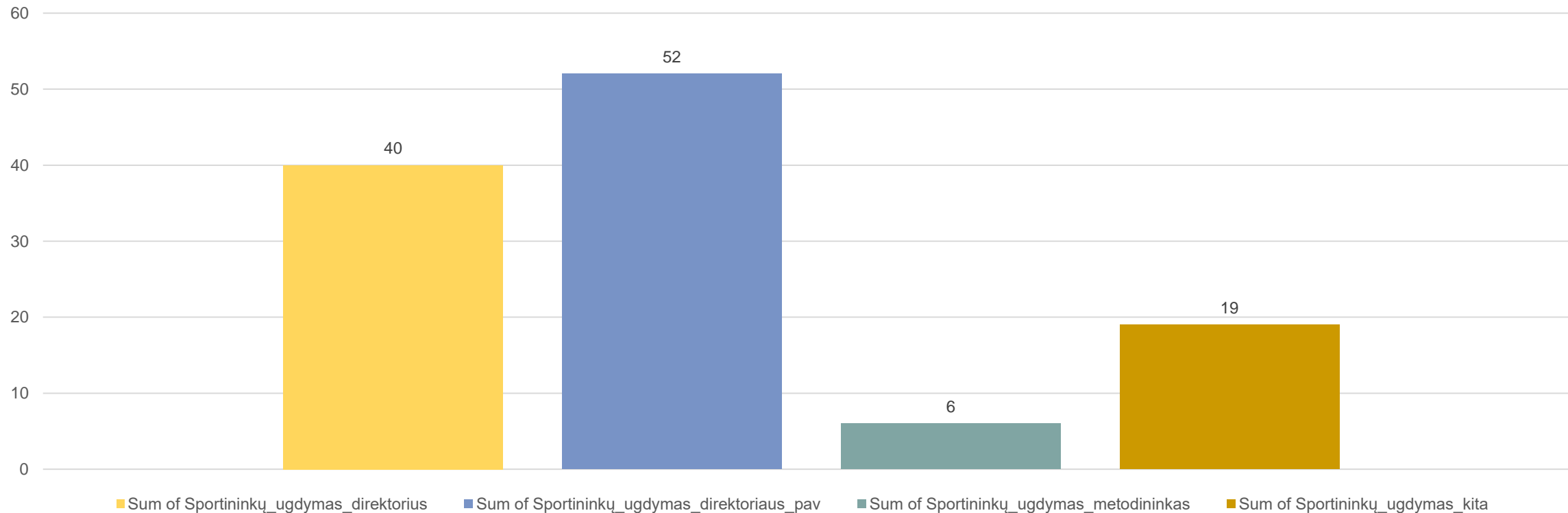

Sporto centrų vadovų vadovavimo trukmė įstaigai

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Atsakomybė už sportininkų ugdymą įstaigoje pagal pareigybes

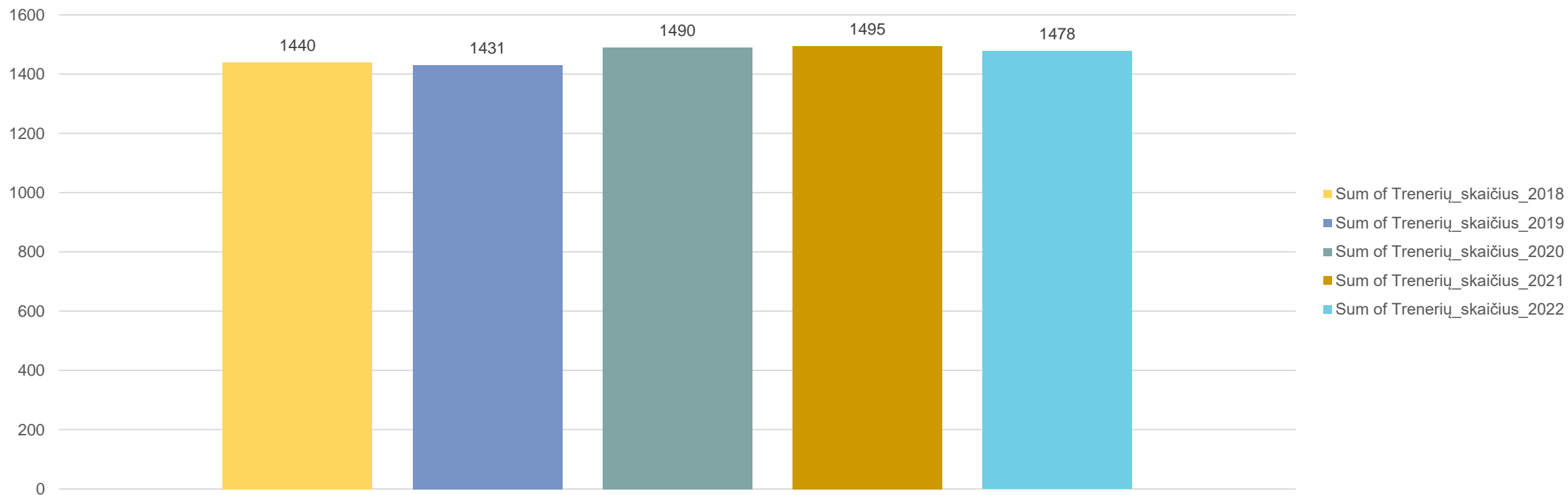

Atsakomybė už sportininkų ugdymą įstaigoje pagal pareigybes

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Pastaba: pažymėtina, kad remiantis apklausos duomenimis įstaigose atsakomybė už sportininkų ugdymą tenka nebūtinai vienai pareigybei, todėl bendras atsakymų skaičius yra didesnis nei įstaigų skaičius.

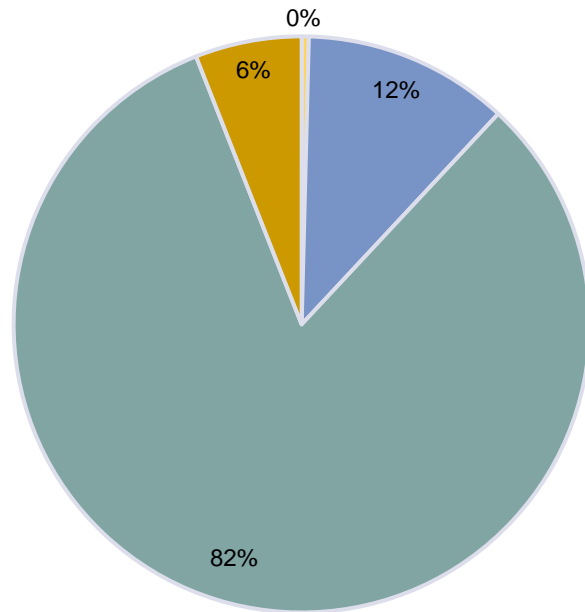
Sportininkų rengimo centruose dirbančių trenerių, mokytojų skaičius, išsilavinimas, darbo apmokėjimo tvarka, kvalifikacija ir jos vertinimas 1/4

Trenerių skaičius įstaigose 2018-2022 metais

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

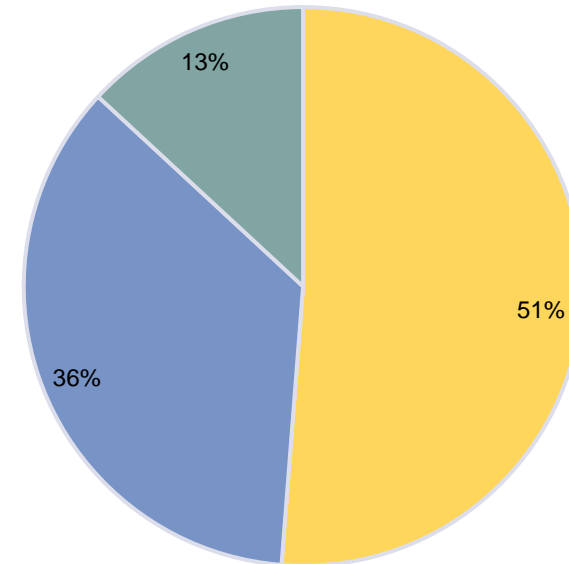
Sportininkų rengimo centruose dirbančių trenerių, mokytojų skaičius, išsilavinimas, darbo apmokėjimo tvarka, kvalifikacija ir jos vertinimas 2/4

■ Mokslų daktaras ■ Magistras ■ Bakalauras ■ Vidurinis išsilavinimas

Trenerių išsilavinimo laipsnis

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

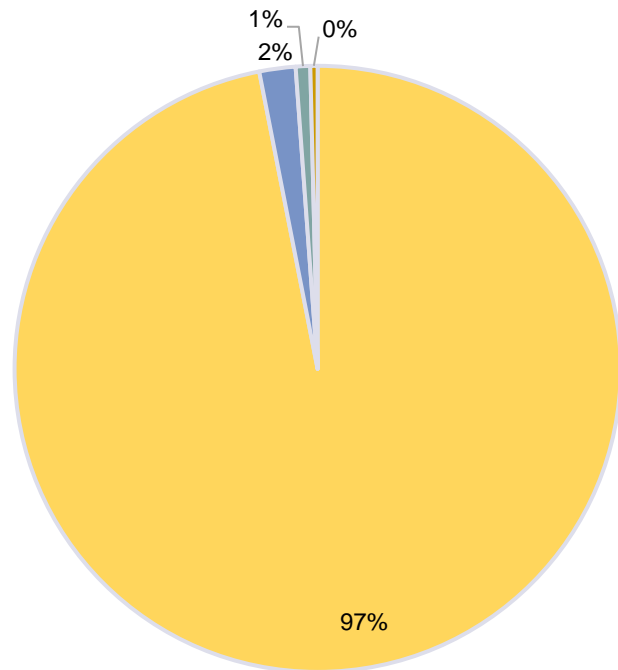

■ Sporto ■ Fizinio lavinimo ■ Kita

Trenerių išsilavinimo kryptys

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

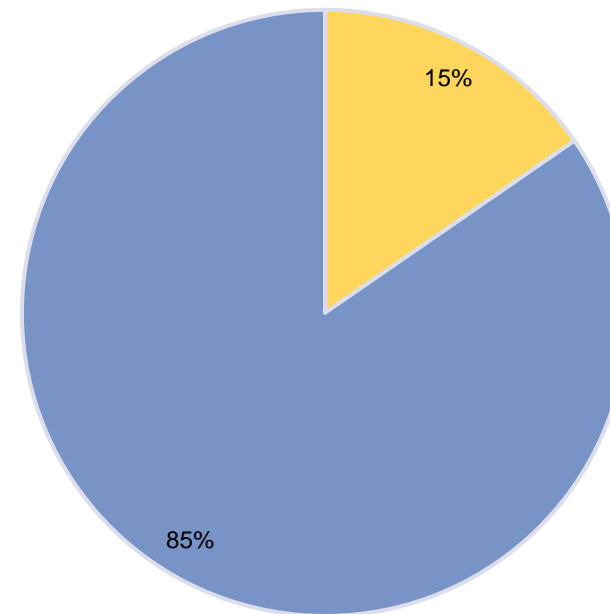
Sportininkų rengimo centruose dirbančių trenerių, mokytojų skaičius, išsilavinimas, darbo apmokėjimo tvarka, kvalifikacija ir jos vertinimas 3/4

Darbo sutartis Sporto veiklos kontraktas Individuali veikla Kita

Trenerių darbo apmokėjimo tvarka

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

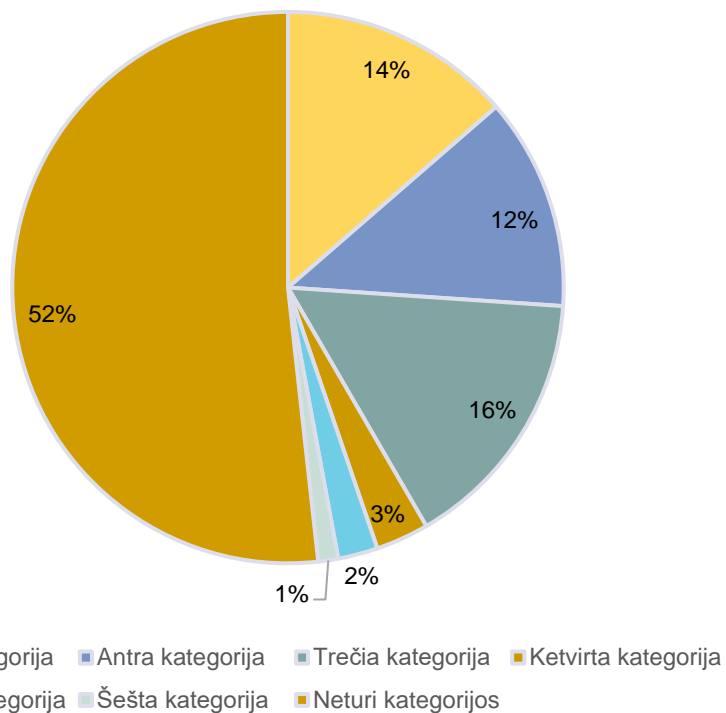

Turi Neturi

Treneriams federacijų išduodamų licencijų situacija

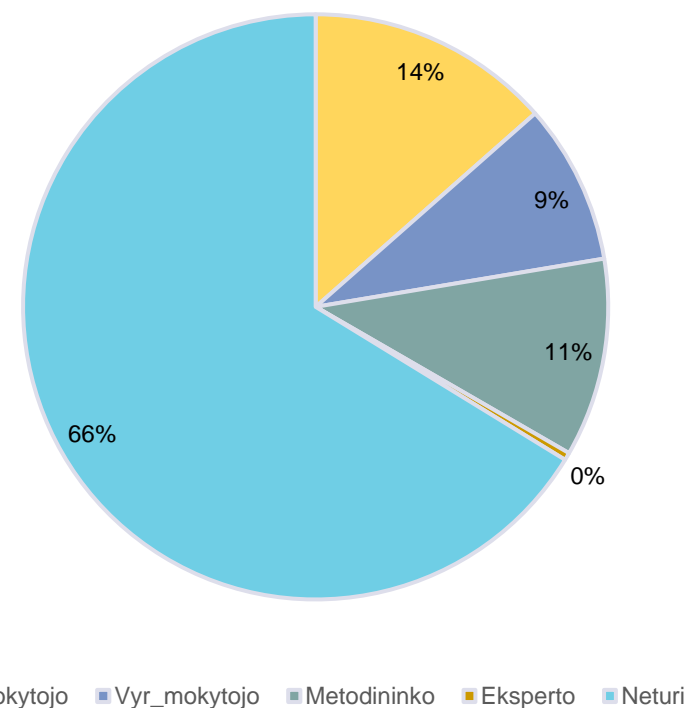
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Sportininkų rengimo centruose dirbančių trenerių, mokytojų skaičius, išsilavinimas, darbo apmokėjimo tvarka, kvalifikacija ir jos vertinimas 4/4

Trenerių kvalifikacinės kategorijos

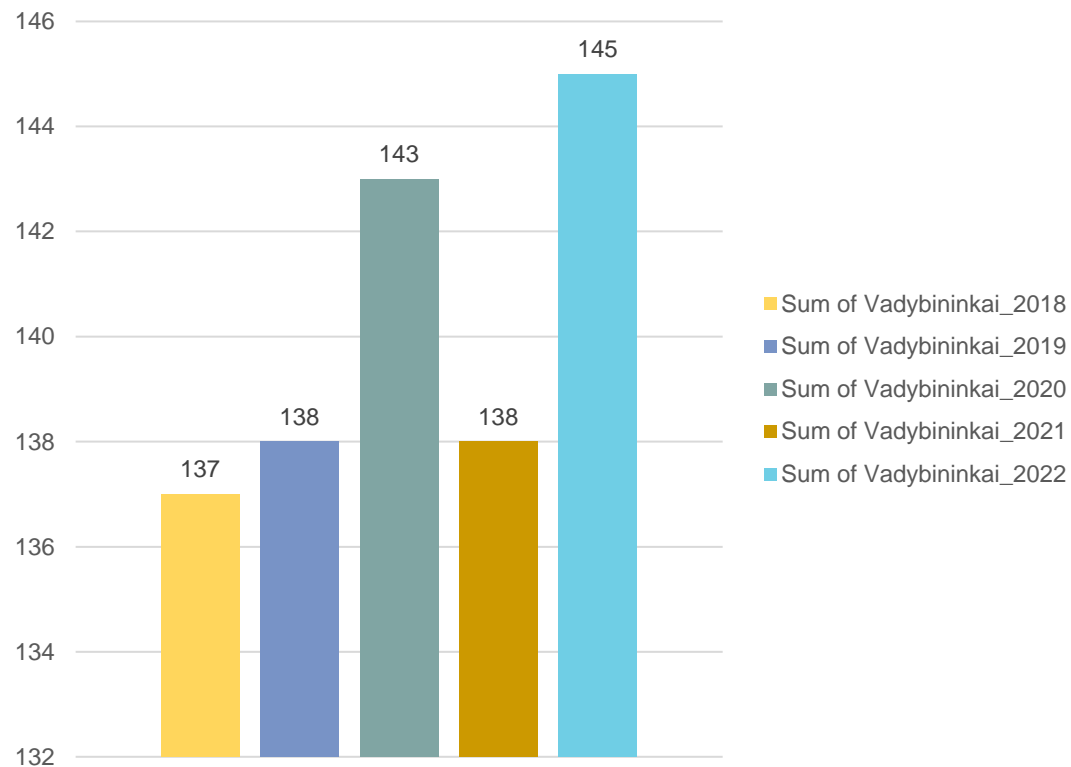
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Trenerių kategorijos švietimo įstaigose

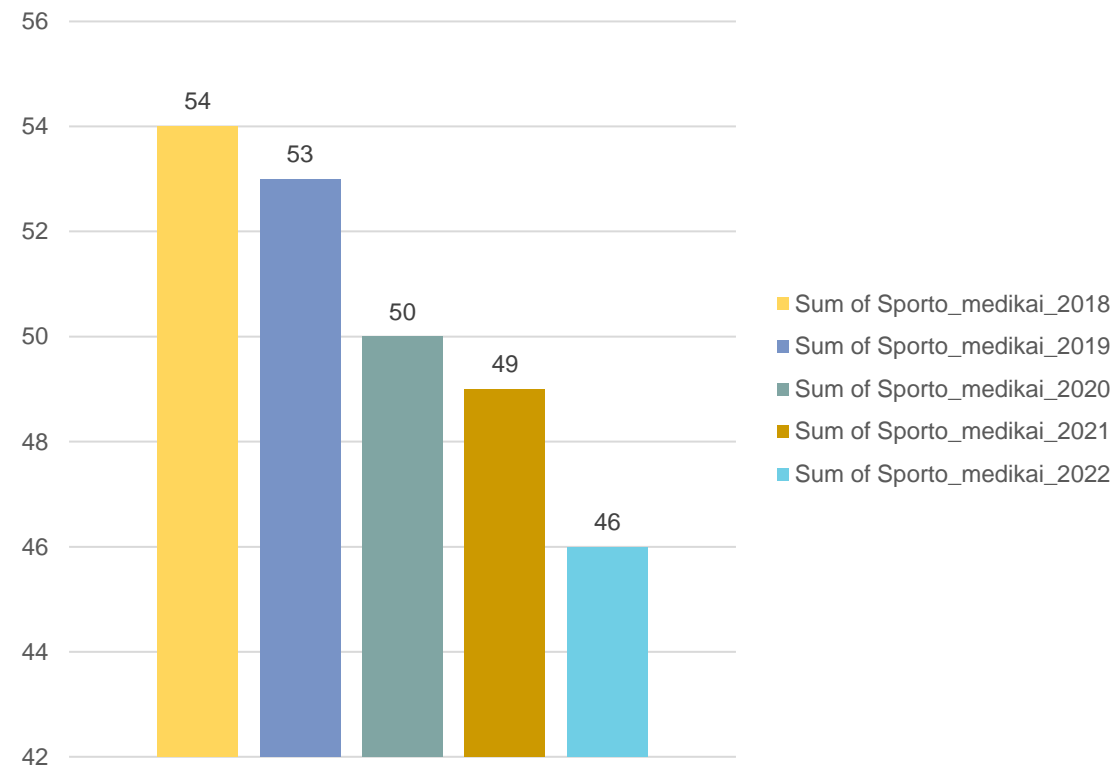
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Sportininkų rengimo centruose kitų specialistų statusas 1/3

Vadybininkų skaičius įstaigose 2018-2022 metais

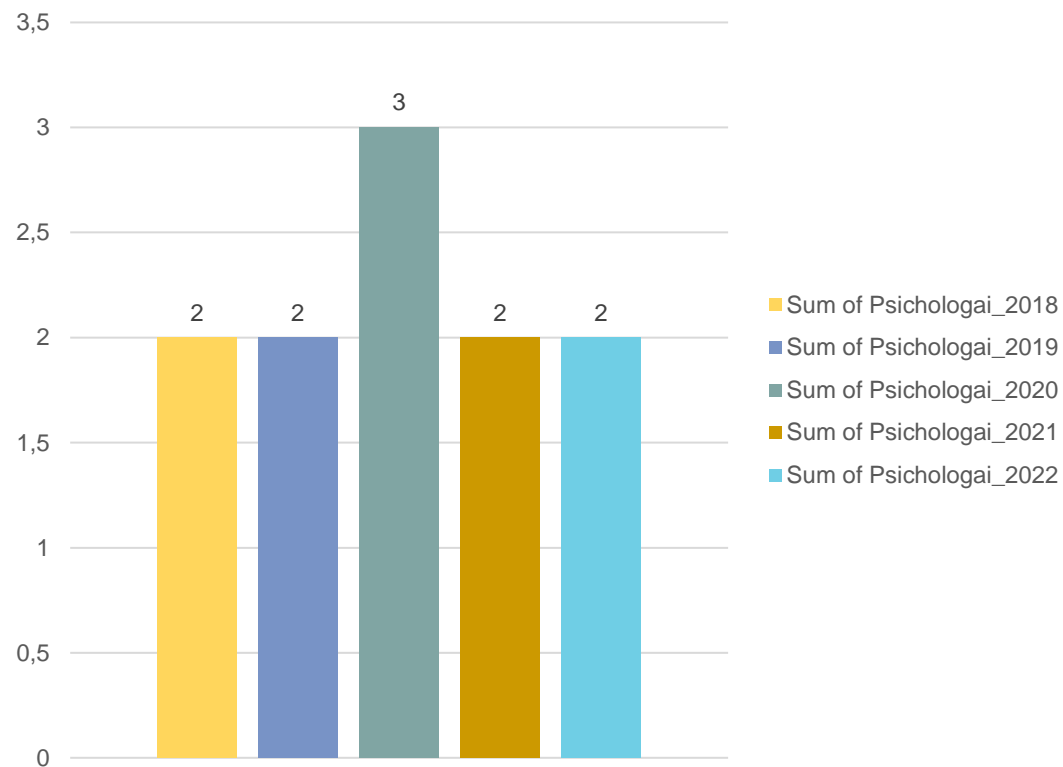
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Sporto medikų skaičius įstaigose 2018-2022 metais

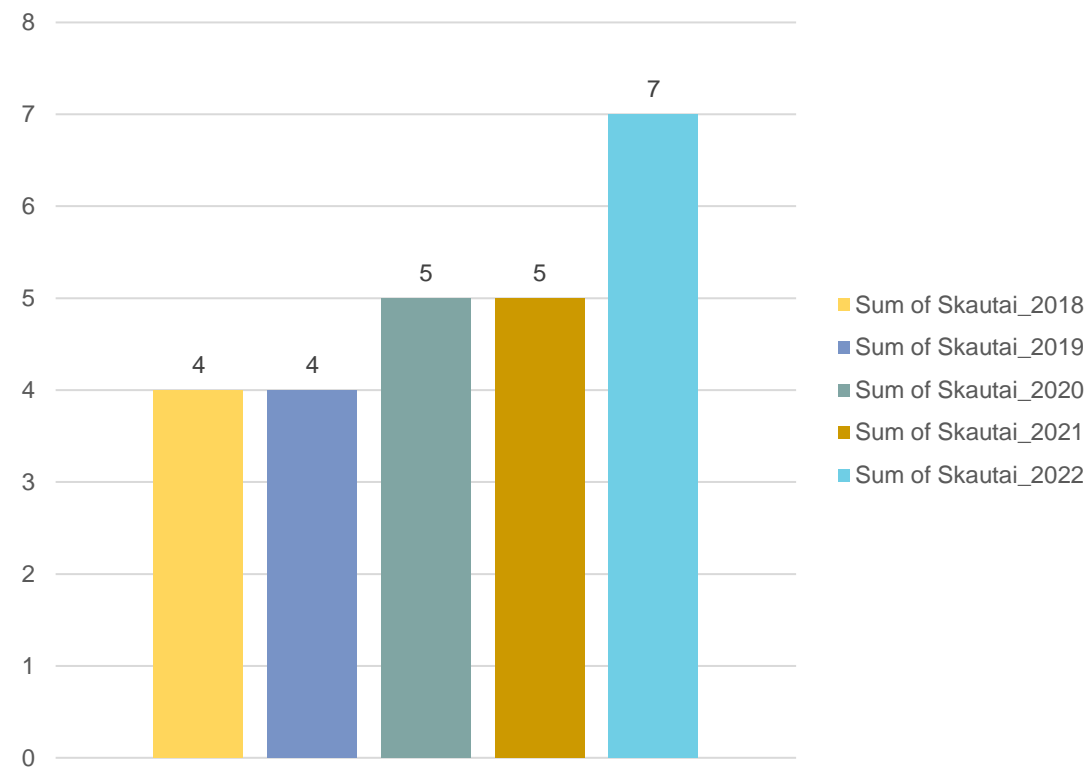
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Sportininkų rengimo centruose kitų specialistų statusas 2/3

Psichologų skaičius įstaigose 2018-2022 metais

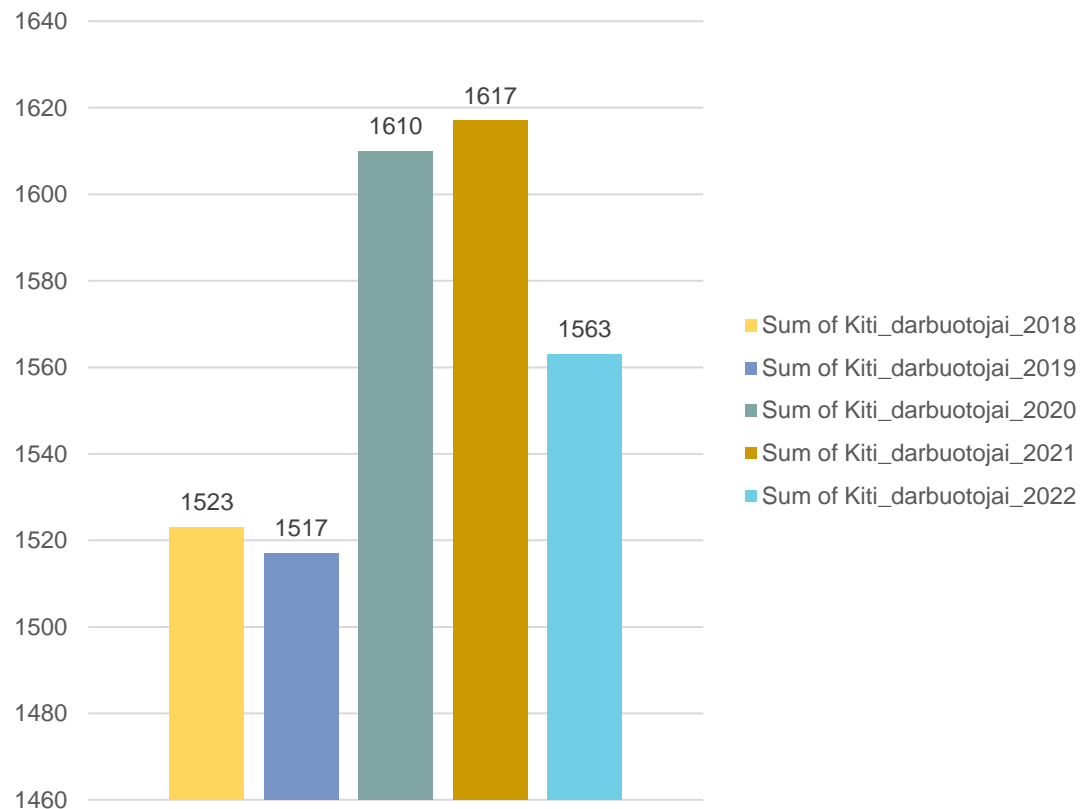
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Skautų skaičius įstaigose 2018-2022 metais

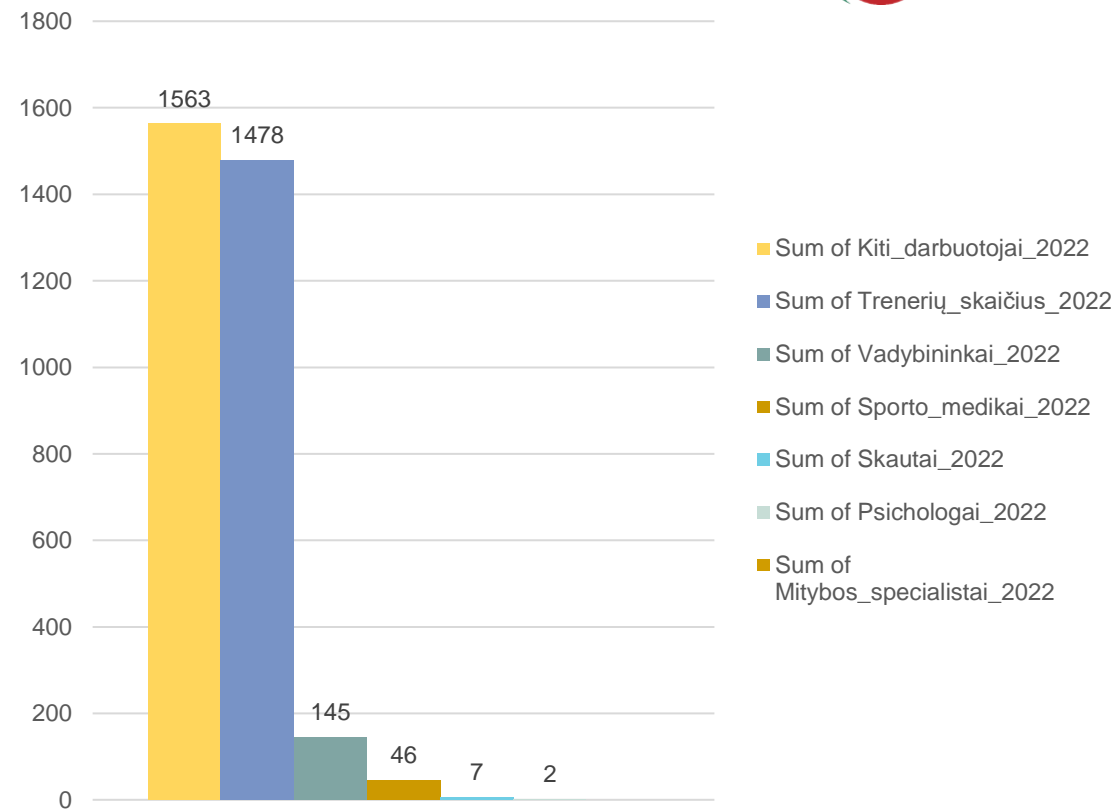
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Sportininkų rengimo centruose kitų specialistų statusas 3/3

Kitų darbuotojų skaičius įstaigose 2018-2022 metais

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

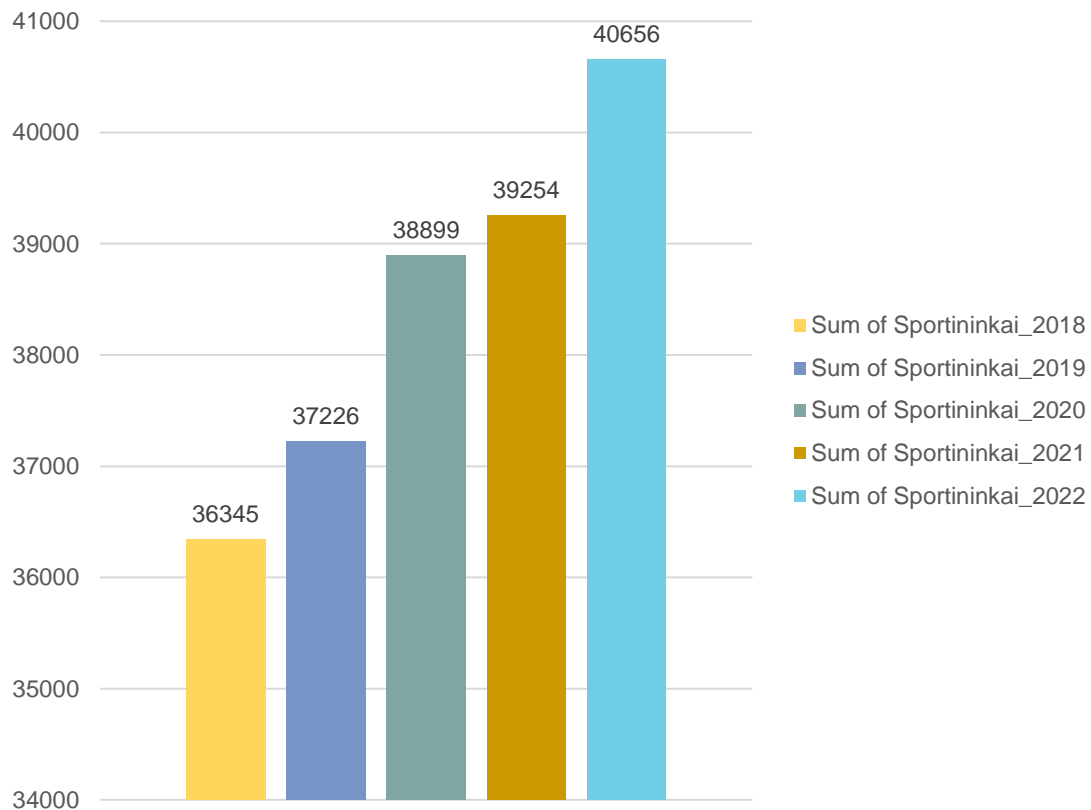

Personalo paskirstymas įstaigose 2022 metais

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

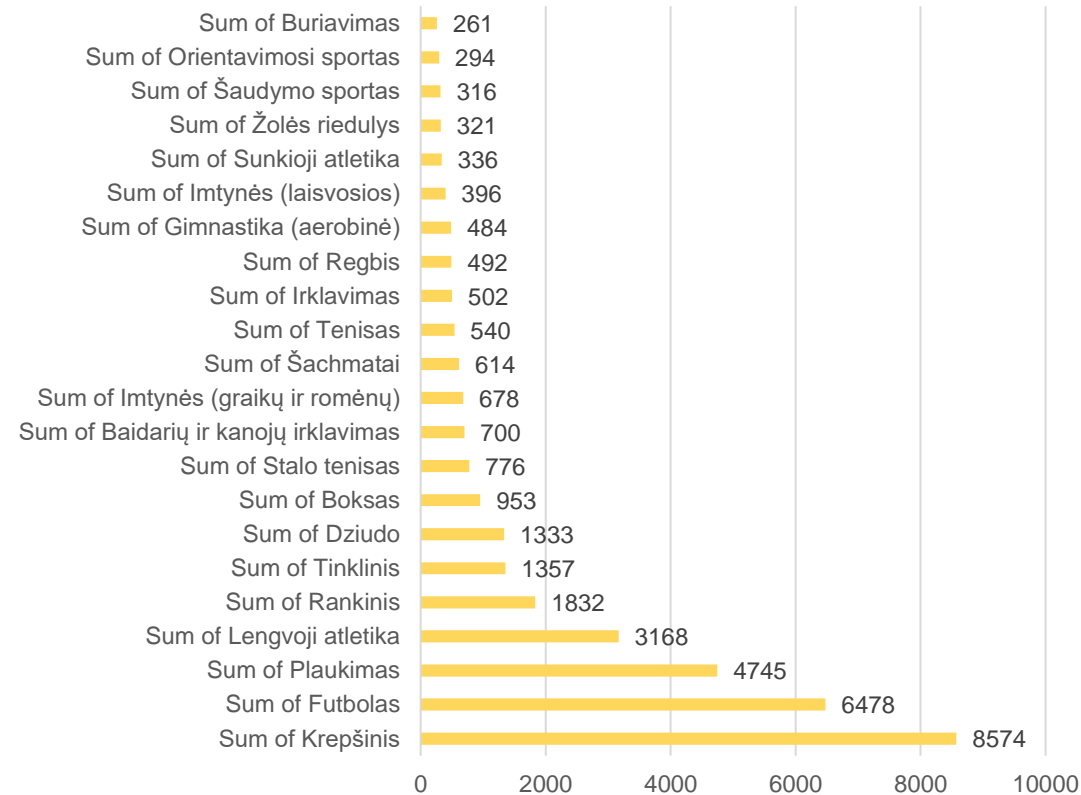

Sportininkų rengimo programų / metodikų įgyvendinimas pagal sporto šakas ir jų suderinimas su sporto šakų federacijomis 1/2

Sportuojančiųjų skaičius įstaigose 2018-2022 metais

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

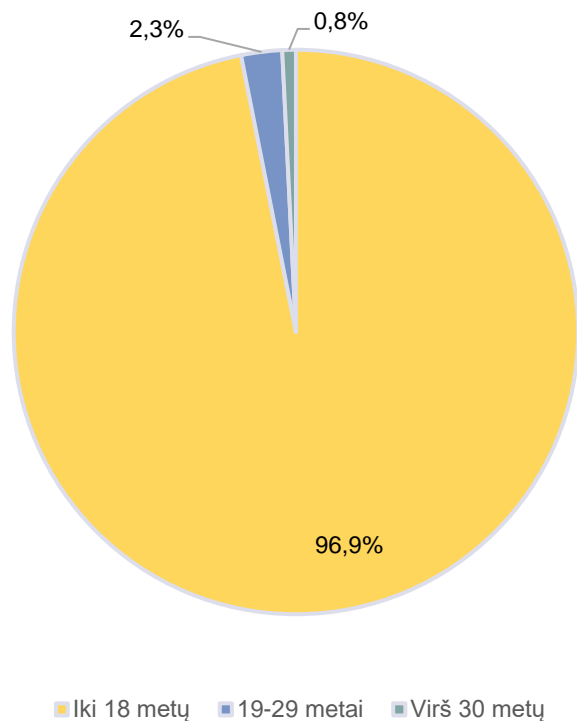

Sportuojančiųjų skaičius pagal populiariausias sporto šakas 2022 metais

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

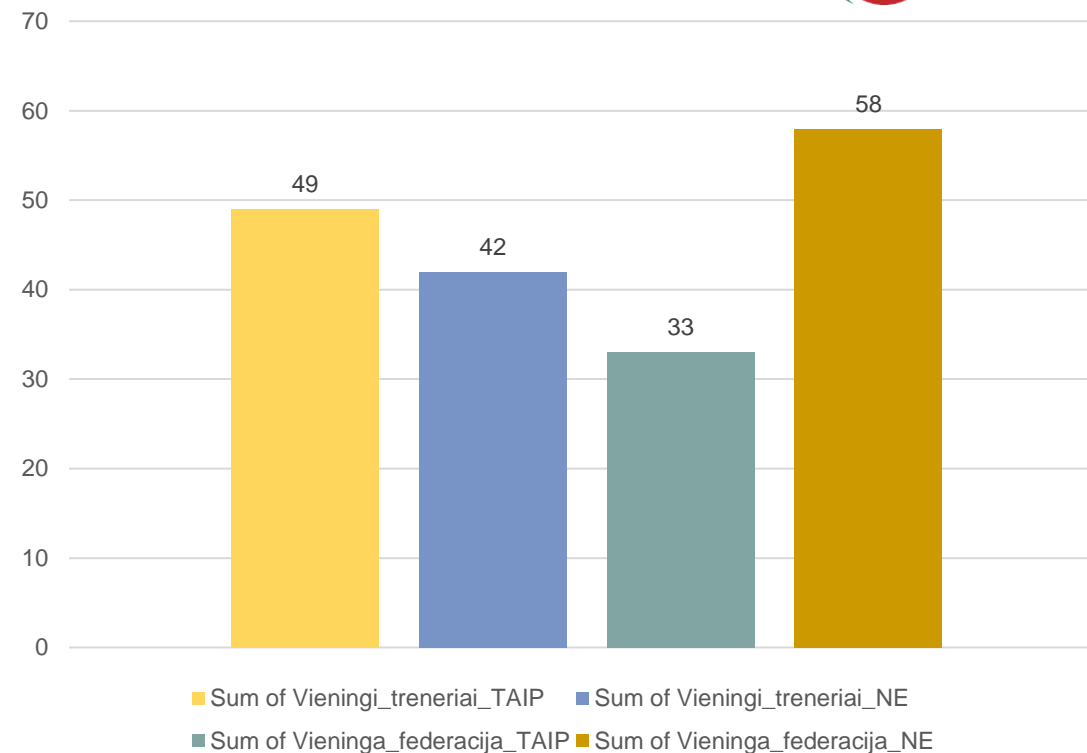
Sportininkų rengimo programų / metodikų įgyvendinimas pagal sporto šakas ir jų suderinimas su sporto šakų federacijomis 2/2

ŠMSM

Sportuojančiųjų skaičius pagal amžiaus grupes

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

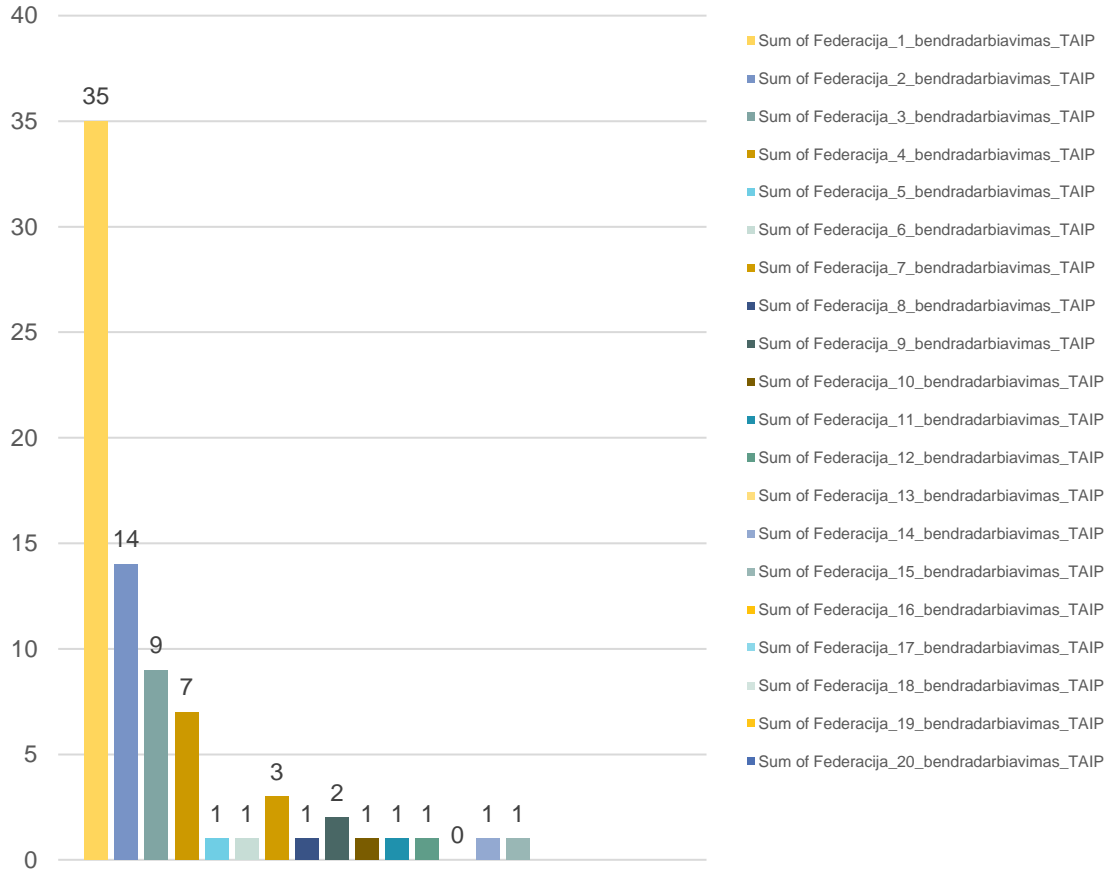
Metodikų/programų suderinamumas tarp trenerių toje pačioje įstaigoje ir su atitinkamos šakos federacijomis

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Bendradarbiavimo formos su sporto šakų federacijomis, sporto gimnazijomis

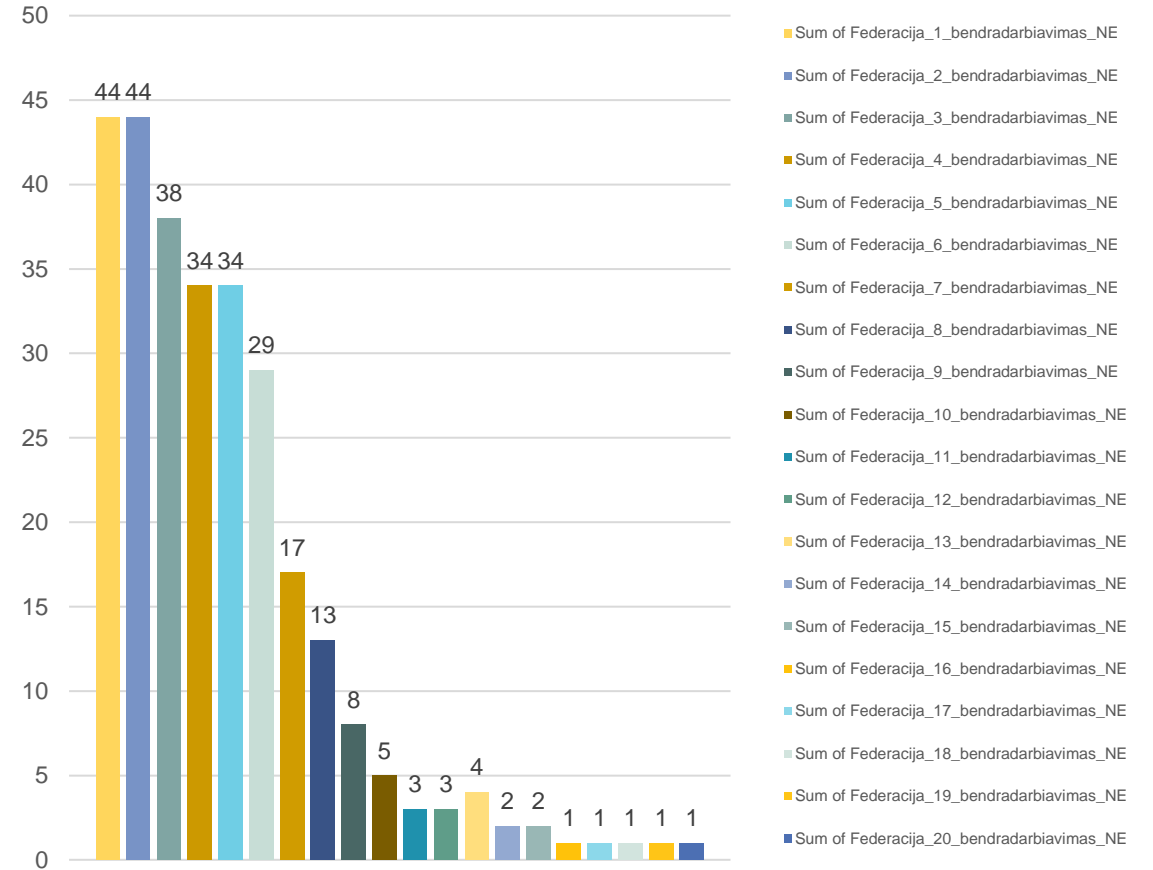
1/2

ŠMSM

Įstaigų bendradarbiavimas su federacijomis turint sutartį

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

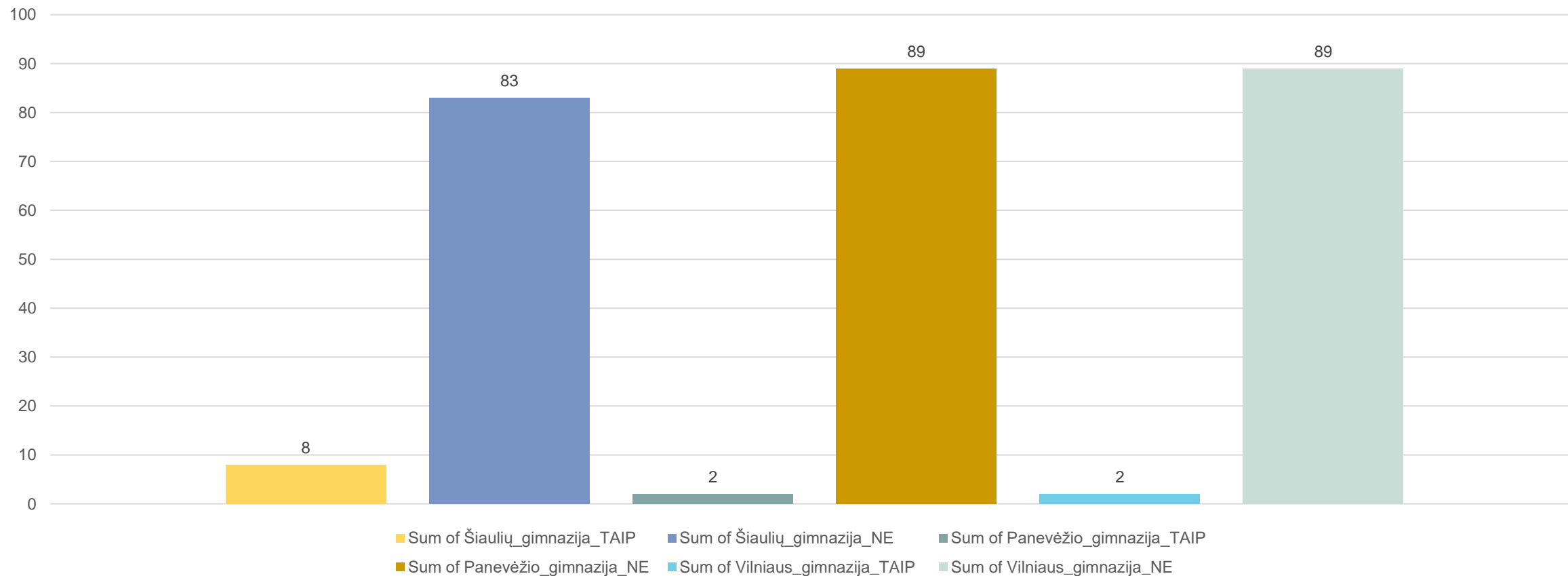
Įstaigų bendradarbiavimas su federacijomis neturint sutarties

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Bendradarbiavimo formos su sporto šakų federacijomis, sporto gimnazijomis

2/2

ŠMSM

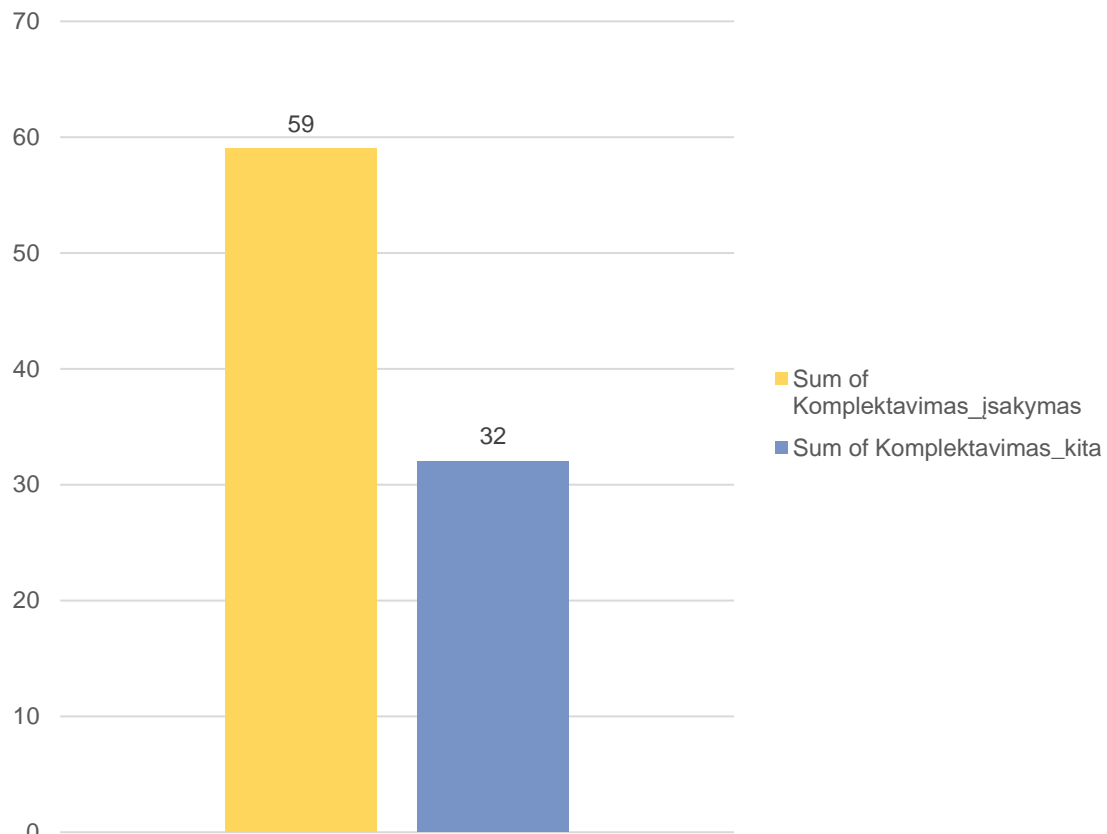

Įstaigų bendradarbiavimas su gimnazijomis

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Pastaba: stulpelis „Taip“ žymi bendradarbiavimą turint sutartį, „Ne“ – bendradarbiavimą neturint sutarties arba nebendradarbiaujant išvis

Sportininkų rengimo centrų darbo su sportininkais organizavimo tvarka

Darbo su sportininkais organizavimo tvarkos pasirinkimas įstaigose

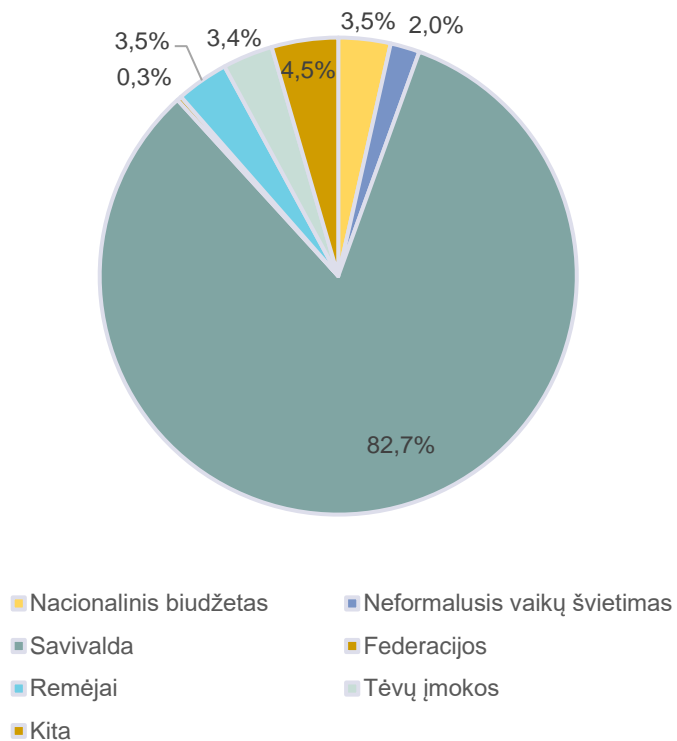
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Kalbant apie sportininkų rengimo centrų darbo su sportininkais organizavimo tvarką, pažymėtina, kad du trečdaliai įstaigų darbą organizuoja vadovaujantis LR Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 metų rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-976 „dėl sportinio ugdymo organizavimo rekomendacijų tvirtinimo.

Tuo atveju jei respondentas pažymėjo naudojantis kitą tvarką, jo buvo prašoma nurodyti kuo yra vadovujamasi reglamentuojant darbo su sportininkais tvarką. Keletas pavyzdžių:

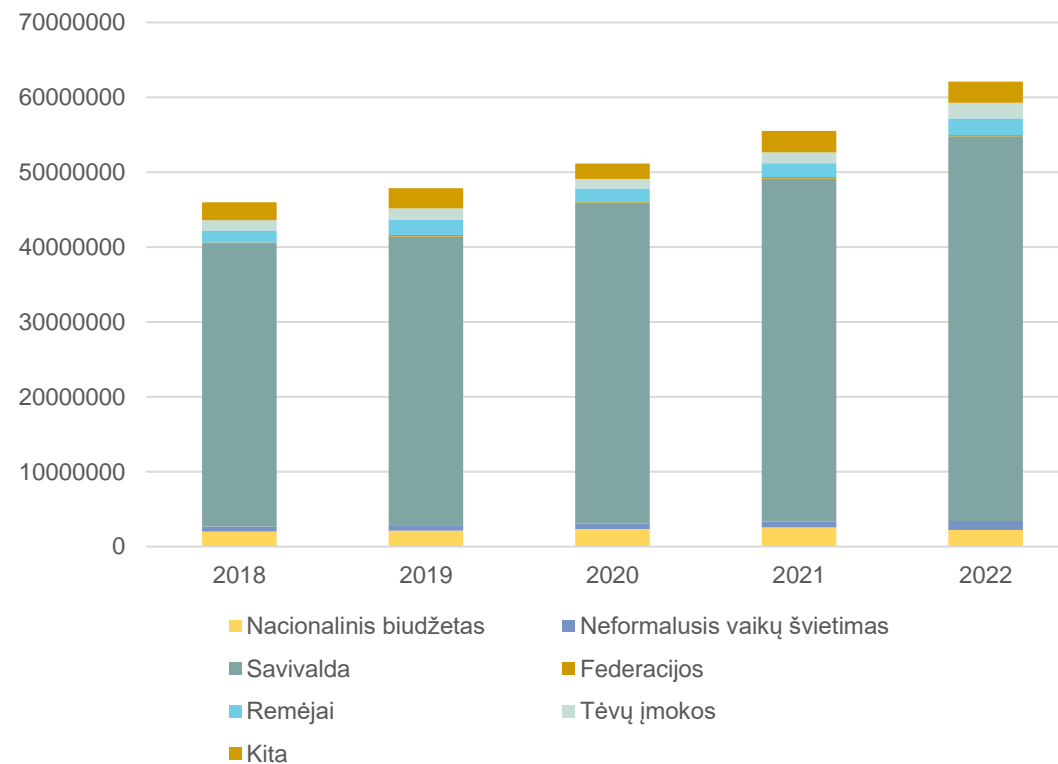
- Sportinio rengimo organizavimo Šiaulių miesto savivaldybės sportininkų rengimo centruose aprašas;
- Joniškio rajono savivaldybės tarybos sprendimas;
- Atitinkamų metų sportinio ugdymo ir rengimo planas;
- Akmenės rajono sporto centro mokymo grupių komplektavimo tvarkos aprašas;
- Auri-Dohm futbolo jaunimo ugdymo programa;
- Kauno rajono neformaliojo ugdymo įstaigų ugdytinių sportinio ugdymo grupių formavimo tvarka;
- Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2022-08-18 įsakymas AD1-1044 "Dėl Klaipėdos m. savivaldybės biudžetinių sporto įstaigų sportinio ugdymo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo,,;
- Pagal LFF rekomendacijas Akademijoje patvirtinta grupių formavimo tvarka.

Sportininkų rengimo centrų finansavimas 1/2

Įstaigų finansavimo šaltiniai

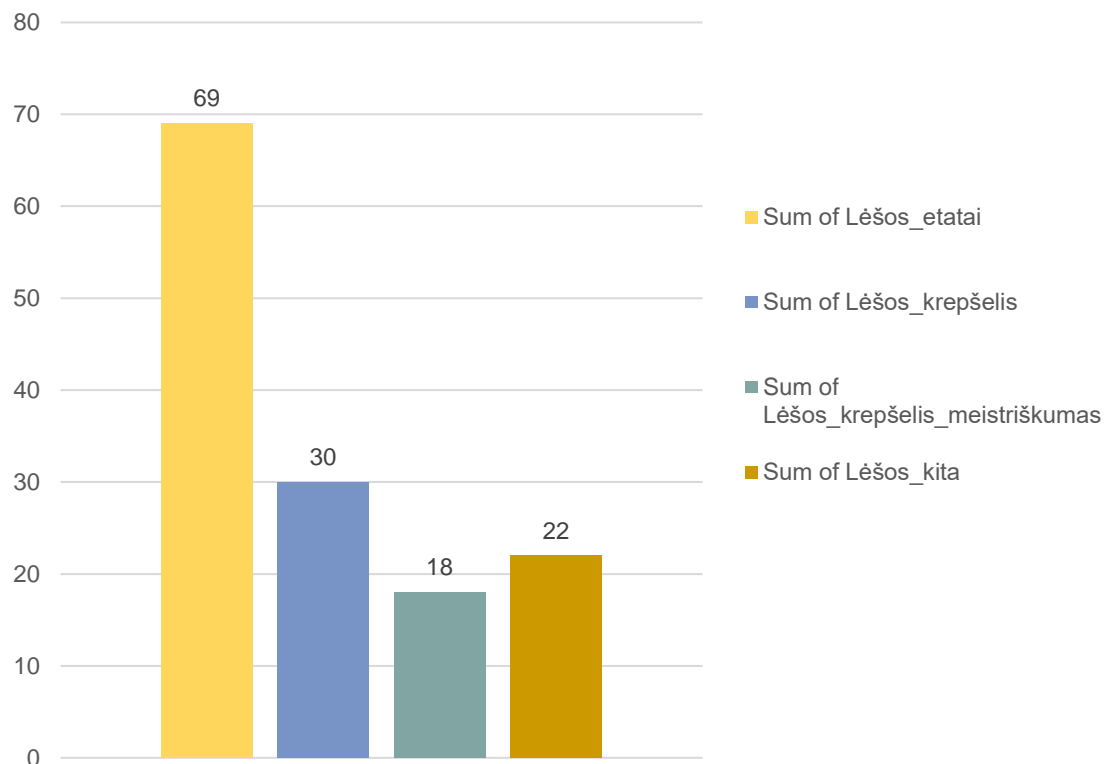
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Įstaigų finansavimas 2018-2022 metais

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Sportininkų rengimo centrų finansavimas 2/2

Įstaigų lėšų paskirstymo principai

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Iš įstaigų, nurodžiusių kitą lėšų paskirstymo principą, pažymėtini tokie aspektai:

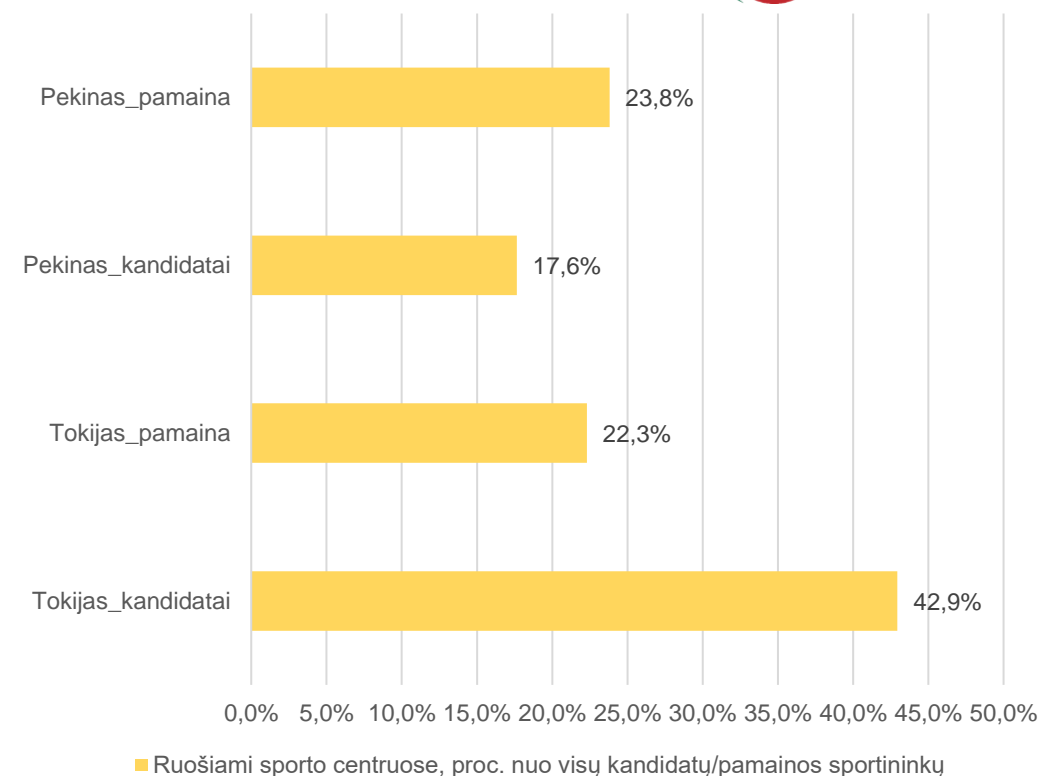
- Atsižvelgiant į strateginio veiklos plano programą, biudžeto sudarymo metodiką
- Pagal sportinės veiklos apimtį
- Lėšos apskaičiuojamos atsižvelgiant į nustatytą sąlyginį personalo pareigybių rodiklį, sąlyginį vidutinį personalo pareigybės pareiginės algos koeficientą, sąlyginį prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidų koeficientą.
- Lėšos pagal poreikį
- Lėšos surinktos už teikiamas paslaugas
- Pagal faktinius praėjusių metų duomenis
- Pagal įstaigos plotą
- Pagal sportininkų sportinės veiklos kontraktus
- Rėmėjai
- Savivaldybės biudžetinių įstaigų piniginių ir natūrinių išlaidų normos

2021 m. Tokijo vasaros olimpinų žaidynių ir 2022 m. Pekino žiemos olimpinų žaidynių olimpinės rinktinės kandidatų ir olimpinės pamainos sportininkų analizė

ŠMSM

Pavadinimas	Tokijas - kandidatai	Tokijas - pamaina	Pekinas - kandidatai	Pekinas - pamaina
Kauno sporto mokykla „Bangpūtys“	11	9	0	0
Šiaulių lengvosios atletikos ir sveikatingumo centras	10	5	0	0
Panėvėžio sporto centras	6	3	0	0
BĮ Klaipėdos "Viesulo" sporto centras	5	12	0	0
Šiaulių sporto centras "Atžalynas"	5	7	0	0
Žemynos progimnazija	5	1	0	0
Marijampolės sporto centras	4	0	0	0
Visagino sporto ir rekreacijos centras	3	1	1	1
Anykščių kūno kultūros ir sporto centras	3	2	1	3
Kėdainių sporto centras	2	3	0	0
Tauragės sporto centras	2	0	0	0
Šiaulių sporto centras „Dubysa“	2	0	0	0
VšĮ Alytaus sporto ir rekreacijos centras	2	1	0	0
Kauno plaukimo mokykla	2	3	0	0
Utenos daugiafunkcis sporto centras	1	0	1	1
Švenčionių rajono sporto centras	1	0	0	0
Druskininkų sporto centras	1	0	0	0
BĮ Klaipėdos "Gintaro" sporto centras	1	0	0	0
BĮ Klaipėdos m. lengvosios atletikos mokykla	1	4	0	0
Šiaulių teniso akademija	0	3	0	0
Joniškio sporto centras	0	2	0	0
Šilalės sporto mokykla	0	3	0	0
Rokiškio rajono kūno kultūros ir sporto centras	0	1	0	0
Raseinių KKSC	0	2	0	0
Iš viso	67	62	3	5

Tokijo ir Pekino olimpiadų rinktinės kandidatai ir pamainos sportininkai pagal įstaigas (ugdyti įstaigoje ne mažiau kaip 4 metus)

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Tokijo ir Pekino olimpiadų rinktinės kandidatų ir pamainos sportininkų dalis, sportuojančių savivaldybių sporto centruose

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis apklausos duomenimis

Sportininkų rengimo Lietuvoje problematika – tyrimo apibendrinimas 1/2

ŠMSM

- Net ir tuo atveju kai darbo sutartis su vadovu yra terminuota, 8 iš 43 atvejų vadovų vadovavimo trukmė įstaigai yra 15 ir daugiau metų
- Sporto centro vadovas dažnu atveju yra atsakingas ne tik už vadovavimą įstaigai, bet ir už sportininkų ugdymą
- Yra trenerių, neturinčių aukštojo išsilavinimo, o 13 procentų iš visų trenerių aukštojo išsilavinimo kryptis nėra susijusi su sportu
- Sportininkų rengimo įstaigų trenerių kvalifikacija vertinama skirtingomis kvalifikacinėmis sistemomis
- Sporto šakų federacijų trenerių licencijavimas yra nepakankamai išplėtotas ir dažnai neprivalomas sportininkų rengimo įstaigoms, todėl tokias licencijas turi tik 15 procentų visų trenerių
- Be trenerių kitų su sportu tiesiogiai susijusių specialistų (vadybininkų, sporto medikų, skautų, psichologų, mitybos specialistų), dirbančių savivaldybių sporto centruose kiekis yra kritiškai mažas
- Tiesiogiai su sportu nesusijusio personalo dirbančio centruose, yra praktiškai tiek pat, kiek ir viso kito (sporto darbuotojų 1.678, kitų – 1.563)
- Net 97 procentai visų sportuojančiųjų yra iki 18 metų, toliau sportuoti savivaldybių sporto įstaigose kritiškai svarbiame amžiaus tarpsnyje sąlygos yra nesudarytos
- Vos pusė (49 iš 91 įstaigos) yra išdirbę ir susiderinę ugdymo metodikas tarp tos pačios sporto šakos trenerių

Sportininkų rengimo Lietuvoje problematika – tyrimo apibendrinimas 2/2

ŠMSM

- Vos trečdalis (33 iš 91 įstaigos) įstaigų trenerių dirba pagal metodikas, suderintas su savo treniruojamos sporto šakos federacijomis
- Trūksta vieningų ir su sporto šakų federacijomis suderintų sportininkų rengimo planų, kuriais vadovaujantis būtų rengiami sportininkai
- Bendradarbiavimas su federacijomis yra nepastovus, nesistemiškas
- Įstaigų bendradarbiavimas su sporto gimnazijomis yra fragmentiškas, apsiriboja tik įstaigų moksleivių siuntimu į jas, o gilesnis bendradarbiavimas (su sutartiniais įsipareigojimais) vyksta praktiškai išimtinai tik tarp tame pačiame mieste esančių sporto gimnazijų ir sporto centrų
- Nors daugėja sportininkus rengiančių viešųjų įstaigų, tačiau biudžetinių įstaigų skaičius išlieka iš esmės nepakitęs
- Nors savivaldos lygmeniu ir egzistuoja sporto veiklą reglamentuojantys tvarkos aprašai, daugeliu atveju juose dominuoja sportuojančiųjų premijavimo už sporto pasiekimus tvarka
- Dabartinė su sportu susijusi teisinė bazė nenurodo imperatyvių nuostatų, kuriomis Lietuvos Respublikos treneriai turėtų vadovautis, siekiant tobulinti savo žinias ir kompetencijas
- Treneriai nėra įpareigoti tobulintis ir nėra taikomos sankcijos/paskatinimai, Lietuvos trenerių lygis yra sąstingyje, išskyrus entuziastus trenerius, kurie iš savo asmeninių lėšų tobulinasi tiek pas užsienio, tiek pas Lietuvos specialistus.

Rekomendacijos sportininkų rengimo įstaigų veiklų tobulinimui 1/3

ŠMSM

● Sporto organizavimo tvarkos tobulinimas

● Pasiūlymai dėl sportininkų rengimo centrų veiklos reglamentavimo

Rekomendacijos sportininkų rengimo įstaigų veiklų tobulinimui 2/3

ŠMSM

● Reikalavimai sporto centrų vadovams

● Trenerių kvalifikacija ir tobulinimasis

Rekomendacijos sportininkų rengimo įstaigų veiklų tobulinimui 3/3

ŠMSM

● Sporto bazių / infrastruktūros akreditavimas

● Finansavimo reglamentavimas

- Lietuvos Respublikos Sporto įstatymas:
  - 6 straipsnis. Lietuvos Respublikos Seimo, Vyriausybės ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų kompetencija sporto srityje
  - 11 straipsnis. Teisė dirbti fizinio aktyvumo ar sporto specialistu arba instruktoriumi ar teikti fizinio aktyvumo ar sporto specialisto paslaugas
- Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas. 15 straipsnis. Kitas neformalusis vaikų švietimas
- Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymas dėl pareigybių, kurias atliekant darbas yra laikomas pedagoginiu, sąrašo patvirtinimo 2003 m. spalio 9 d. Nr. ĮSAK-1407
- Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymas „Dėl sportinio ugdymo organizavimo rekomendacijų tvirtinimo“ (2019 m. rugsėjo 4 d. Nr. V-976)
- Lietuvos Respublikos Biudžetinių įstaigų darbuotojų apmokėjimo įstatymas
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. liepos 18 d. nutarimas Nr. 941 „Dėl kai kurių kategorijų darbuotojų, turinčių teisę į kasmetines pailgintas atostogas, sąrašo ir šių atostogų trukmės patvirtinimo“ (su tolimesniais pakeitimais)

Tobulintini teisės aktai 2/2

ŠMSM

- Sporto registro sukūrimas
- Stebėsenos tvarkos patvirtinimas (pagal Lietuvos Respublikos sporto įstatymo 5 straipsnį)